

CUPRINS

PARTEA I. FINANȚE PUBLICE

Capitolul 1. Finanțele publice: concept, evoluție, conținut, funcții	13
1.1. Conceptul de finanțe publice	15
1.1.1. Finanțele – categorie economică având caracter istoric	15
1.1.2. Etimologia și sensul cuvântului „finanțe”	16
1.1.3. Finanțele publice ca știință	18
1.2. Evoluția conceptului de finanțe publice	20
1.3. Conținutul finanțelor publice	27
1.4. Funcțiile și rolul finanțelor publice	29
1.5. Conjunctura actuală în care se manifestă finanțele publice	33
1.5.1. Conjunctura economică internă	34
1.5.2. Conjunctura internațională a finanțelor publice	37
Capitolul 2. Procesul bugetar	40
2.1. Planificarea și decizia bugetară	40
2.2. Metode și tehnici de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor bugetare	43
2.2.1. Metode clasice	43
2.2.2. Metode moderne	44
2.3. Principiile bugetare	51
2.4. Etapele procesului bugetar	65
Capitolul 3. Sistemul bugetar	82
3.1. Bugetul de stat	84
3.2. Bugetul asigurărilor sociale de stat	89
3.2.1. Necesitatea și conținutul economic al asigurărilor sociale de stat	90
3.2.2. Principiile organizării și rolul sistemului public național de asigurări sociale	91
3.2.3. Formele de protejare a cetățenilor prin sistemul asigurărilor sociale de stat	94
3.2.4. Veniturile și cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat	97
3.3. Bugetele locale	102
3.3.1. Organizarea administrațiilor publice locale	103

3.3.2. Descentralizarea și autonomia locală	104
3.3.3. Finanțarea administrațiilor publice locale	108
3.3.4. Procesul bugetar la nivel local	110
3.4. Fondurile speciale	113
Capitolul 4. Sistemul cheltuielilor publice	116
4.1. Conținutul și clasificarea cheltuielilor publice	117
4.1.1. Conținutul cheltuielilor publice	117
4.1.2. Criterii de clasificare a cheltuielilor publice	119
4.1.3. Clasificarea cheltuielilor publice în bugetul României	121
4.1.4. Principalele cheltuieli publice, grupate conform criteriului funcțional	125
4.1.4.1. Cheltuieli publice pentru acțiuni social-culturale	125
4.1.4.2. Cheltuieli publice pentru obiective și acțiuni economice	134
4.1.4.3. Cheltuieli publice pentru gospodărie comunală și locuințe	138
4.1.4.4. Cheltuieli publice pentru protecția mediului	138
4.1.4.5. Cheltuieli publice pentru cercetare-dezvoltare	140
4.1.4.6. Cheltuieli pentru servicii publice generale, ordine publică, siguranță națională și apărare	141
4.2. Indicatori de analiză a cheltuielilor publice: nivel, structură, dinamică	142
4.2.1. Analiza nivelului cheltuielilor publice	143
4.2.2. Analiza structurii cheltuielilor publice	145
4.2.3. Analiza dinamicii cheltuielilor publice	146
4.3. Factori de influență și consecințele creșterii cheltuielilor publice ...	150
4.3.1. Modelele macroeconomice privind creșterea cheltuielilor publice	150
4.3.2. Factori microeconomici ai creșterii cheltuielilor publice	154
4.3.3. Consecințele creșterii cheltuielilor publice	159
4.4. Eficiența cheltuielilor publice	160
Capitolul 5. Sistemul resurselor financiare publice	174
5.1. Conținutul și structura resurselor financiare publice	175
5.1.1. Conținutul resurselor financiare publice	175
5.1.2. Structura resurselor financiare publice	175
5.2. Aspecte generale privind prelevările obligatorii	179
5.2.1. Teorii privind impozitul	180
5.2.2. Noțiuni generale privind impozitul	182
5.2.2.1. Conținutul și rolul impozitului	183
5.2.2.2. Clasificarea impozitelor	185
5.2.2.3. Elementele impozitului	188
5.3. Principiile impunerii	190

5.4. Indicatori de analiză a resurselor financiare publice	195
5.4.1. Indicatori privind nivelul resurselor financiare publice	195
5.4.2. Structura resurselor financiare publice	197
5.4.3. Dinamica resurselor financiare publice	198
Capitolul 6. Presiunea fiscală	205
6.1. Conceptul și semnificația presiunii fiscale	205
6.2. Limitele presiunii fiscale	206
6.3. Modalități de exprimare a presiunii fiscale și factori de influență ...	209
6.3.1. Presiunea fiscală națională	209
6.3.2. Presiunea fiscală la nivelul agentului economic	210
6.3.3. Presiunea fiscală individuală	210
6.3.4. Factori de influență și efecte ale creșterii presiunii fiscale	211
6.4. Evaziunea și fraudă fiscală	212
6.4.1. Conceptul și formele evaziunii fiscale	213
6.4.2. Cauze și efecte ale evaziunii fiscale	215
6.4.3. „Paradisurile fiscale”	217
Capitolul 7. Deficitul bugetar	221
7.1. Deficitul bugetar	222
7.1.1. Concept, cauze, efecte ale deficitului bugetar	222
7.1.2. Finanțarea deficitului bugetar	225
7.1.3. Deficitul bugetar în România în perioada de tranziție	227
7.2. Creditul public	229
7.2.1. Conținutul și trăsăturile creditului public	229
7.2.2. Destinația și rolul creditului public	230
7.2.3. Elementele tehnice ale creditului public	232
7.2.4. Operațiuni legate de acordarea creditului public	236
7.3. Datoria publică	240
7.3.1. Cadrul juridic, instrumentele și administrarea datoriei publice în România	241
7.3.2. Datoria publică externă	243
7.3.3. Experiențe privind soluționarea crizei datoriei externe	246
7.4. Indicatori de comensurare a gradului de îndatorare a statului	249
Capitolul 8. Trezoreria finanțelor publice	256
8.1. Trezoreria: concept, conținut	256
8.2. Modul de organizare și funcționare a Trezoreriei finanțelor publice	259
8.3. Funcțiile Trezoreriei finanțelor publice	265
8.3.1. Administrator al banului public	265

8.3.2. Intermediar financiar	266
8.3.3. Mandatar al puterii publice	266
8.3.4. Agent al intervenției financiare publice în economie	267
8.3.5. „Gardian” al marilor echilibre	268
8.4. Bugetul Trezoreriei finanțelor publice	269

PARTEA a II-a. TEORIE FISCALĂ

Capitolul 9. Sistemul fiscal	275
9.1. Aspecte generale privind sistemul fiscal	275
9.1.1. Conceptul de sistem fiscal	276
9.1.2. Evoluția sistemelor fiscale	277
9.1.3. Clasificarea sistemelor fiscale	279
9.2. Structura aparatului fiscal	282
9.2.1. Arhitectura și participanții sistemului fiscal	282
9.2.2. Structura administrativă a aparatului fiscal	284
9.2.3. Drepturile partenerilor fiscali	288
9.3. Administrarea încasării impozitelor	291
Capitolul 10. Prelevările fiscale	298
10.1. Tipuri de prelevări fiscale	299
10.2. Impozitele directe	301
10.3. Dubla impunere juridică internațională	312
10.4. Impozitele indirecte	314
Capitolul 11. Teorii privind impozitele	324
11.1. Justiția socială și redistribuirea prin impozite	324
11.1.1. Formele redistribuirii prin impozite	325
11.1.2. Redistribuirea realizată prin impozite vs justiția socială ...	328
11.1.3. Limitele redistribuirii prin intermediul impozitelor	331
11.2. Consimțirea la plata impozitelor	335
11.3. Translația și incidența impozitelor	339
Capitolul 12. Metodologia de stabilire a prelevărilor fiscale	346
12.1. Identificarea materiei impozabile	346
12.2. Evaluarea materiei impozabile	349
12.3. Determinarea cuantumului impozitelor	352
12.4. Perceperea (achitarea) impozitului	356
12.5. Controlul fiscal	357
12.5.1. Conținutul și funcțiile controlului fiscal	358

12.5.2. Formele controlului fiscal	360
12.5.3. Metodologia controlului fiscal	361
Capitolul 13. Politica fiscală	365
13.1. Aspecte generale privind politica fiscală: concept, obiective, instrumente	366
13.2. Coordonatele politicii fiscale	368
13.3. Interdependențele politicii fiscale	372
13.4. Politica fiscală din România în perioada de tranziție	374
13.5. Posibilități de acțiune a politicii fiscale în scopul relansării economice	377
<i>Bibliografie</i>	383

CONCEPTE – CHEIE

Capitolul 1

- relații financiare sau finanțe
- finanțe publice
- utilități (bunuri, servicii) publice (colective, sociale)
- nevoi cvasipublice
- funcția de control
- funcția de repartitie

Capitolul 2

- sistem de gestiune
- sistem de exercițiu
- echilibru bugetar
- unitatea bugetară
- universalitatea
- neafectarea veniturilor bugetare
- anualitatea bugetară
- specializarea

Capitolul 3

- buget de stat
- buget general consolidat
- bugete locale
- bugetul asigurărilor sociale de stat
- descentralizare

Capitolul 4

- cheltuieli publice
- cheltuieli bugetare
- factori de influență a cheltuielilor publice
- clasificarea cheltuielilor publice
- clasificarea economică
- clasificarea funcțională

Capitolul 5

- impozit
- resurse financiare publice
- echitate fiscală

- subiectul impozitului
- suportatorul impozitului
- obiectul impunerii

Capitolul 6

- presiune fiscală
- rata presiunii fiscale
- efectele creșterii presiunii fiscale
- evaziunea fiscală
- curba Laffer
- rata optimă a presiunii fiscale

Capitolul 7

- echilibru bugetar
- deficit bugetar
- gradul de îndatorare a statului
- credit public
- efect de evicțiune
- plasarea creditului public pe piață
- amortizarea creditului public
- repudierea obligațiunilor
- rambursarea creditului public

Capitolul 8

- Trezoreria publică
- administrator al banului public
- intermediar financiar
- mandatar al puterii publice
- agent al intervenției financiare publice în economie
- „gardian” al marilor echilibre

Capitolul 9

- sistem fiscal
- suveranitate fiscală
- echitatea fiscală
- certitudinea impunerii
- randamentul impozitului
- comoditatea perceperii

Capitolul 10

- impozit;
- taxă;
- contribuție;
- prelevare fiscală;
- impozite directe;
- impozite indirecte.

Capitolul 11

- justiție socială prin impozite (justiție fiscală)
- redistribuirea prin impozite
- translația impozitelor
- incidența impozitelor
- repercusiunea impozitelor
- contribuabil real
- contribuabil legal

Capitolul 12

- identificarea materiei impozabile
- evaluarea materiei impozabile
- determinarea cuantumului impozitelor
- perceperea impozitelor
- declarație fiscală
- evaluarea corectivă

Capitolul 13

- politica economică
- politica fiscală
- facilități fiscale
- interdependențele politicii fiscale
- instrumentele politicii fiscale

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2007

Editură acreditată de Ministerul Educației și Cercetării
prin Consiliul Național al Cercetării Științifice
din Învățământul Superior

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CIOPONEA, MARIANA-CRISTINA

Finanțe publice și teorie fiscală / Mariana-Cristina
Cioponea, ed. a II-a – București: Editura Fundației *România de*
Mâine, 2007

Bibliogr.

ISBN 978-973-163-072-4

336.13(498)(075.8)

336.22(498)(075.8)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă
și prin mijloace tehnice, este strict interzisă
și se pedepsește conform legii.

Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor.

Redactor: Constantin FLOREA
Tehnoredactor: Florentina STEMATE
Coperta: Marilena BĂLAN

Bun de tipar: 12.12.2007; Coli tipar: 24,25
Format: 16/61 × 86

Editura Fundației *România de Mâine*
Bulevardul Timișoara nr. 58, București, Sector 6
Tel./Fax 021/444.20.91; www.spiruharet.ro
e-mail: contact@edituraromaniademaine.ro

ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE

Capitolul 1

1. Care este originea cuvântului „finanțe”?
2. Care este obiectul de studiu al științei finanțelor?
3. Când au apărut finanțele publice?
4. Ce reprezintă bunurile/serviciile publice?
5. Prin ce se caracterizează bunurile publice?
6. Definiți conceptul de finanțe.
7. Definiți conceptul de finanțe publice.
8. Prezentați evoluția conceptului de finanțe publice.
9. Care sunt asemănările și deosebirile dintre finanțele publice și finanțele private?
10. Comentați conținutul finanțelor publice.
11. Enumerați funcțiile finanțelor publice.
12. Care sunt fazele funcției de repartitie?
13. Ce reprezintă constituirea de resurse publice?
14. În ce constă distribuția fondurilor de resurse financiare publice?
15. În ce constă funcția de control a finanțelor publice?
16. Comentați rolul finanțelor publice.
17. Prin ce se caracterizează contextul financiar și monetar actual intern în care se desfășoară finanțele publice?
18. Prin ce se caracterizează contextul financiar și monetar actual extern în care se desfășoară finanțele publice?

Capitolul 2

1. Care sunt domeniile de interes ale deciziilor bugetare?
2. Enumerați metodele clasice de cuantificare a indicatorilor bugetari.
3. Enumerați metodele moderne de cuantificare a indicatorilor bugetari.
4. Care sunt principiile bugetare și în ce măsură își păstrează ele în prezent semnificațiile inițiale?
5. Cum definiți noțiunea de proces bugetar?

6. Care sunt trăsăturile procesului bugetar?
7. Prezentați pe scurt caracteristicile sistemului bugetar românesc.
8. Care sunt etapele (fazele) procesului bugetar?
9. Cum și de către cine se adoptă legea bugetului de stat în România?
10. Care sunt etapele adoptării proiectului legii bugetare?
11. Ce se înțelege prin execuția bugetului?
12. Ce reprezintă contul general anual de execuție bugetară?
13. Cine are competența aprobării contului general anual de execuție a bugetului de stat?
14. Ce sunt ordonatorii de credite?

Capitolul 3

1. Ce este bugetul general consolidat?
2. Ce reprezintă bugetul public?
3. Prezentați sistemele bugetare în statele de tip unitar și în cele de tip federal.
4. Prezentați definiția generală a bugetului public.
5. Ce alte categorii de bugete mai pot fi elaborate de organele statului ? Definiți fiecare categorie în parte.
6. Ce categorii de bugete sunt elaborate în România în conformitate cu prevederile Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice?
7. În ce constă rolul alocativ al bugetului?
8. Comentați rolul (re)distributiv al bugetului.
9. La ce se referă rolul de reglare al bugetului?
10. Comentați necesitatea bugetului Asigurărilor Sociale de Stat.
11. Care este documentul european care conține problematica autonomiei locale?
12. Ce reprezintă fondurile speciale?

Capitolul 4

1. Definiți conceptul de cheltuieli publice.
2. Care este raportul dintre cheltuielile publice și cheltuielile bugetare?
3. Care sunt criteriile de structurare (clasificare) a cheltuielilor publice?
4. Care este structura cheltuielilor conform criteriului economic?

5. Cum se clasifică cheltuielile publice după criteriul funcțional?
6. Cum se structurează cheltuielile publice după criteriul financiar?
7. Enunțați clasificarea ONU a cheltuielilor publice.
8. Care sunt indicatorii privind nivelul cheltuielilor publice?
9. Care sunt indicatorii privind structura cheltuielilor publice?
10. Care sunt indicatorii de dinamică ai cheltuielilor publice?
11. Comentați aspectele legate de eficiența cheltuielilor publice.
12. Care sunt factorii de creștere a cheltuielilor publice?

Capitolul 5

1. Ce reprezintă resursele financiare publice?
2. Cum se clasifică resursele financiare publice?
3. Clasificați resursele financiare publice din punct de vedere financiar.
4. Clasificați resursele financiare publice din punctul de vedere al structurii organizatorice a unui stat.
5. Cum se clasifică resursele financiare publice prin prisma bugetului general consolidat?
6. Clasificați resursele financiare publice în funcție de ritmicitatea încasărilor la buget.
7. Care este structura resurselor financiare în funcție de proveniența lor?
8. Care sunt indicatorii privind nivelul veniturilor publice?
9. Care sunt indicatorii de analiză a structurii veniturilor publice?
10. Care sunt indicatorii privind dinamica veniturilor publice?

Capitolul 6

1. Ce comensurează rata presiunii fiscale?
2. Cum se calculează rata presiunii fiscale la nivel național?
3. Ce reprezintă Curba Laffer?
4. Care sunt efectele provocate de creșterea peste nivelul optim a ratei presiunii fiscale?
5. Se poate calcula nivelul optim al ratei presiunii fiscale?
6. Ce reprezintă evaziunea fiscală?
7. Care este relația dintre presiunea fiscală și evaziunea fiscală?
8. Enumerați câteva „paradisuri fiscale”.

Capitolul 7

1. Ce reprezintă creditul public?
2. Prezentați principalele trăsături ale creditului public.
3. Care este rolul creditului public?
4. Care sunt elementele tehnice ale împrumuturilor de stat?
5. Prezentați aspectele importante pentru fiecare dintre elementele creditului public.
6. Care sunt operațiunile ocazionate de creditul public?
7. Care sunt modalitățile de plasare pe piață a creditului public?
8. În ce constă operațiunea de conversiune a creditului public?
9. În ce constă operațiunea de consolidare a creditului public?
10. Care sunt modalitățile de amortizare a împrumuturilor de stat?
11. Care sunt indicatorii de analiză a datoriei publice?
12. Cum se determină gradul de îndatorare a unei țări?
13. Care sunt indicatorii care reflectă gradul de îndatorare al unei țări față de străinătate?

Capitolul 8

1. Când a luat ființă Trezoreria publică în țara noastră ?
2. Comentați necesitatea înființării Trezoreriei publice în țara noastră.
3. Ce reprezintă Trezoreria publică ?
4. Cum este organizată Trezoreria publică?
5. Comentați funcția de „gardian” al marilor echilibre a Trezoreriei finanțelor publice.
6. Comentați funcția de administrator al banului public a Trezoreriei finanțelor publice.
7. Comentați funcția de intermediar financiar a Trezoreriei finanțelor publice.
8. Comentați funcția de mandatar al puterii publice a Trezoreriei finanțelor publice.
9. Comentați funcția de agent al intervenției financiare publice în economie a Trezoreriei finanțelor publice.

Capitolul 9

1. Cum se definește sistemul fiscal?
2. Care sunt participanții sistemului fiscal ?
3. Cum se clasifică sistemele fiscale ?
4. Care sunt participanții cu putere de decizie ai sistemului fiscal ?
5. Care sunt drepturile aparatului fiscal în materie de impunere?
6. Care sunt drepturile plătitorilor în materie de impunere?
7. Ce reprezintă creanța fiscală?
8. Ce reprezintă executarea silită?

Capitolul 10

1. Care sunt caracteristicile impozitelor, comparativ cu taxele și contribuțiile?
2. Care sunt caracteristicile taxelor, comparativ cu impozitele și contribuțiile?
3. Care sunt caracteristicile contribuțiilor, comparativ cu taxele și impozitele?
4. Care sunt caracteristicile impozitelor directe?
5. Care sunt caracteristicile impozitelor indirecte?
6. Cum se clasifică impozitele directe?
7. Cum se clasifică impozitele indirecte?
8. Care dintre impozitele directe și indirecte pot ține seama, la stabilirea lor, de principiul echității fiscale?

Capitolul 11

1. Ce reprezintă justiția fiscală?
2. Comentați fenomenul redistribuirii prin impozite.
3. La ce se referă limitele redistribuirii prin intermediul impozitelor?
4. Ce reprezintă translația impozitului?
5. Ce reprezintă incidența impozitelor?
6. Ce reprezintă repercusiunea impozitelor?

Capitolul 12

1. Care sunt activitățile din care se constituie metodologia impunerii?
2. În ce constă identificarea materiei impozabile?
3. În ce constă evaluarea materiei impozabile?
4. În ce constă calculul cuantumului monetar al impozitului?
5. În ce constă plata impozitului?
6. În ce situații se declanșează procedura de evaluare corectivă?
7. Care sunt formele de percepere a impozitelor?
8. Care sunt etapele prevăzute de metodologia controlului fiscal?

Capitolul 13

1. Ce reprezintă politica fiscală?
2. Care este relația dintre politica fiscală și politica economică?
3. La ce se referă coordonatele politicii fiscale?
4. Care sunt instrumentele politicii fiscale?
5. Care sunt obiectivele politicii fiscale?
6. Cum poate acționa impozitul în calitate de instrument al politicii fiscale?
7. Care sunt politicile economice cu care politica fiscală are cele mai accentuate interferențe?
8. Se poate acționa asupra inflației cu ajutorul impozitelor? În ce mod?

TESTE DE AUTOEVALUARE

Capitolul 1

1. Prin ce se caracterizează bunurile publice?

- a) consum indivizibil și concurențial în detrimentul altor indivizi;
- b) consum indivizibil și concurențial, presupunând o plată;
- c) accesul este condiționat de plata unui tarif sau unei taxe;
- d) consum indivizibil, neconcurențial, fără să presupună o plată;
- e) toate enunțurile de mai sus caracterizează bunurile publice.

2. Care dintre următoarele afirmații cu privire la relațiile financiare publice nu este falsă?

- a) condiționează relațiile bănești;
- b) reprezintă un transfer de valoare în dublu sens;
- c) se suprapun perfect relațiilor bănești;
- d) au ca scop satisfacerea nevoilor individuale;
- e) reprezintă doar un transfer de valoare de la persoanele fizice și juridice către stat.

3. Constituirea și dirijarea fondurilor financiare publice:

- a) se realizează prin intermediul statului;
- b) se realizează prin intermediul sistemului bancar;
- c) se realizează prin intermediul agenților economici;
- d) se realizează prin intermediul societăților de asigurări;
- e) au ca scop corectarea integrală a inegalităților dintre diverse categorii și grupuri sociale.

4. Constituirea și dirijarea fondurilor financiare publice:

- a) se realizează prin intermediul agenților economici;
- b) se realizează prin intermediul băncilor;
- c) au ca scop corectarea parțială a inegalităților dintre diverse categorii și grupuri sociale, provenite din repartitia primară a veniturilor și averilor;
- d) au ca scop repartizarea veniturilor între agenții economici din mediul rural și cei din mediul urban;

e) toate afirmațiile de mai sus cu privire la constituirea fondurilor financiare publice sunt adevărate.

Capitolul 2

1. Întocmirea bugetelor autonome reprezintă o abatere de la principiul:

- a) universalității;
- b) specializării;
- c) unității;
- d) anualității;
- e) neafectării veniturilor bugetare.

2. Potrivit cărui principiu bugetar, veniturile se înscriu în buget după proveniență, iar cheltuielile după destinație?

- a) unitatea bugetară;
- b) specializarea;
- c) universalitatea;
- d) neafectarea veniturilor bugetare;
- e) anualitatea.

3. Potrivit cărui principiu bugetar, veniturile în ansamblul lor finanțează cheltuielile bugetare în ansamblu?

- a) unitatea bugetară;
- b) specializarea;
- c) universalitatea;
- d) neafectarea veniturilor bugetare;
- e) anualitatea.

4. Care dintre principiile bugetare impune ca veniturile și cheltuielile publice să fie înscrise în buget în sumele lor totale?

- a) unitatea bugetară;
- b) neafectarea veniturilor bugetare;
- c) specializarea bugetară;

- d) echilibrul bugetar;
- e) universalitatea;

Capitolul 3

1. Care dintre următoarele enunțuri nu coincide cu ceea ce reprezintă bugetul statului?
 - a) plan financiar la nivel macroeconomic, pe termen scurt;
 - b) instrument contabil și financiar;
 - c) un act juridic;
 - d) un act politic;
 - e) instrument la îndemâna agenților economici.

2. Care dintre următoarele enunțuri coincid(e) cu rolul finanțelor publice?
 - a) alocativ;
 - b) redistributiv;
 - c) de reglare;
 - d) de echitate orizontală și verticală;
 - e) de neutralitate.

3. Care dintre următoarele enunțuri nu reprezintă o verigă a bugetului general consolidat?
 - a) bugetul asigurărilor sociale de stat;
 - b) bugetul de stat;
 - c) bugetul societăților de asigurări și reasigurări;
 - d) bugetele locale;
 - e) bugetele fondurilor speciale.

4. Caracterul de buget consolidat decurge din:
 - a) tehnica întocmirii lui, adică eliminarea transferurilor dintre diferitele categorii de bugete;
 - b) funcția de redistribuire a bugetului;

- c) faptul că însușește veniturile și cheltuielile bugetelor componente;
- d) posibilitatea de a oferi informații reale asupra veniturilor și cheltuielilor publice dintr-o anumită perioadă;
- e) niciunul dintre răspunsurile de mai sus nu este adevărat.

Capitolul 4

1. Clasificarea economică împarte cheltuielile bugetare în următoarele grupe:

- a) cheltuieli curente și cheltuieli de capital;
- b) cheltuieli materiale și servicii, cheltuieli de personal și subvenții;
- c) cheltuieli virtuale, cheltuieli temporare și cheltuieli definitive;
- d) cheltuieli ale administrației centrale și cheltuieli ale administrației locale;
- e) cheltuieli ale bugetului public național și cheltuieli ale fondurilor speciale.

2. Clasificarea funcțională a cheltuielilor publice:

- a) scoate în evidență momentul în care cheltuielile publice afectează resursele financiare ale statului;
- b) folosește drept criteriu de grupare a cheltuielilor domeniile, ramurile, sectoarele de activitate sau alte destinații spre care sunt îndreptate resursele financiare publice;
- c) grupează cheltuielile publice în cheltuieli de investiții și cheltuieli funcționale, acestea din urmă având ponderea cea mai mare în total;
- d) grupează cheltuielile în funcție de rolul lor în viața economică și socială;
- e) cuprinde cheltuieli reale (negative) și cheltuieli economice (pozitive).

3. Dintre următoarele enunțuri, selectați cheltuielile publice grupate conform criteriului financiar:

- a) cheltuieli curente, de capital și virtuale;

- b) cheltuieli economice (pozitive), cheltuieli reale (negative) și cheltuieli temporare;
- c) cheltuieli de capital, cheltuieli curente și cheltuieli definitive;
- d) cheltuieli reprezentând consum definitiv de produs intern brut și cheltuieli reprezentând o avansare de produs intern brut;
- e) cheltuieli temporare, virtuale și definitive.

4. Care dintre următoarele afirmații cu privire la cheltuielile publice este adevărată?

- a) acoperă satisfacerea unor preferințe individuale, având la bază opțiunea individuală;
- b) concretizează prima fază a funcției de repartiție a finanțelor publice, și anume, cea de mobilizare a fondurilor financiare publice;
- c) se efectuează direct de către beneficiarul bunurilor și serviciilor publice, cunoscând prețul acestora;
- d) privesc finanțarea de bunuri și servicii publice, precum și efectuarea de transferuri în scopuri sociale;
- e) niciuna dintre afirmațiile de mai sus nu este adevărată cu privire la cheltuielile publice.

5. Pe baza următoarelor date:

- cheltuielile bugetului central.....	895 350 mld um
- cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat.....	245 700 mld um
- cheltuielile fondurilor speciale.....	5 270 mld um
- cheltuielile bugetelor locale.....	175 450 mld um
- transferuri între bugetul central și bugetele locale.....	22 900 mld um
- transferuri între bugetul central și fondurile speciale.....	5 800 mld um
- PIB în anul curent.....	2 205 500 mld um
- PIB în anul anterior.....	2 193 600 mld um
- cheltuielile bugetului public național în anul anterior.....	1 169 600 mld um
- număr locuitori în anul curent.....	38 mil loc
- număr locuitori în anul anterior.....	37,2 mil loc

să se calculeze:

a) ponderea cheltuielilor bugetului general consolidat în PIB, pentru anul curent. (Se folosesc formula (2) și cunoștințele legate de structura bugetului general consolidat.);

b) modificarea absolută a cheltuielilor bugetului public național ce revin în medie pe un locuitor, în anul curent față de anul anterior. (Se aplică formula (3), precum și cele privind dinamica indicatorului.);

c) coeficientul de devansare a cheltuielilor bugetului public național față de PIB. (Se aplică formula (5).)

6. Pe baza următoarelor date:

- cheltuieli de personal.....	35 870 mld um
- cheltuieli materiale și servicii.....	41 690 mld um
- cheltuieli de capital.....	18 750 mld um
- subvenții.....	19 875 mld um
- transferuri.....	31 650 mld um
- dobânzi aferente datoriei publice.....	9 550 mld um
- PIB.....	239 680 mld um
- cheltuieli bugetare totale în perioada anterioară...146 890 mld um	
- PIB în perioada anterioară.....	238 640 mld um

să se calculeze:

a) ponderea cheltuielilor de personal în grupa de cheltuieli bugetare din care fac parte;

b) modificarea absolută a cheltuielilor bugetare totale în perioada curentă față de perioada anterioară;

c) coeficientul de devansare a creșterii cheltuielilor bugetare față de creșterea produsului intern brut.

7. Pe baza următoarelor date:

- cheltuieli pentru ordine publică și siguranță națională...39 550 mld um	
- cheltuieli pentru învățământ.....	43 690 mld um
- cheltuieli pentru sănătate.....	38 480 mld um
- cheltuieli pentru transport și comunicații.....	36 420 mld um
- cheltuieli pentru protecție socială.....	128 360 mld um
- cheltuieli pentru apărare.....	55 670 mld um
- cheltuieli pentru agricultură.....	25 990 mld um
- cheltuieli pentru industrie.....	9 590 mld um
- cheltuieli pentru dobânzi la datoria publică.....	15 880 mld um
- alte cheltuieli bugetare.....	41 500 mld um

- PIB în perioada curentă.....1 081 470 mld um
- cheltuieli bugetare totale din anul anterior.....429 810 mld um
- PIB în perioada anterioară.....995 830 mld um
- cheltuieli economice în perioada anterioară.....87 130 mld um

să se calculeze:

a) ponderea cheltuielilor cu protecția socială în cadrul cheltuielilor social-culturale. (Se aplică formula (4).)

b) modificarea relativă a cheltuielilor economice în perioada curentă față de perioada anterioară;

c) elasticitatea cheltuielilor bugetare totale în raport cu PIB. (Se aplică formula (6).)

Menționați modul de calcul și/sau semnificația indicatorilor/indicilor de la a-c.

8. Pe baza următoarelor date:

- cheltuielile bugetului de stat.....895 350 mld um
- cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat...245 700 mld um
- cheltuielile fondurilor speciale.....85 270 mld um
- cheltuielile bugetelor locale.....175 450 mld um
- transferuri între bugetul central și bugetele locale 22 900 mld um
- transferuri între bugetul central și fondurile speciale 5 800 mld um
- PIB în anul curent.....2 205 500 mld um
- PIB în anul anterior.....2 193 660 mld um
- cheltuielile bugetului public național în anul anterior 1 169 600 mld um
- cheltuielile bugetelor locale în anul anterior.....158 117 mld um

să se calculeze:

a) ponderea fondurilor speciale în bugetul general consolidat;

b) modificarea relativă a bugetelor locale în anul curent față de perioada anterioară;

c) elasticitatea cheltuielilor bugetului public național față de produsul intern brut.

Capitolul 5

1. Definiția impozitului precizează că:

- A) este datorat de stat persoanelor fizice și juridice;
- B) plata sa este obligatorie pentru toate persoanele fizice și juridice;
- C) are caracter definitiv;

- D) nu presupune o contraprestație directă și imediată;
- E) este rambursabil;
- F) presupune o contraprestație directă și imediată.

Variante de răspuns:

- a) A;B;C
- b) A;C;F
- c) A; D;E
- d) B;C;D
- e) C;D;F

2. Impozitul nu este:

- a) o prelevare obligatorie;
- b) datorat de către stat persoanelor fizice și juridice;
- c) o prelevare definitivă;
- d) o prelevare fără contraprestație directă și imediată;
- e) datorat și plătit în bani de către contribuabili.

3. Resursele financiare publice sunt alimentate în cea mai mare proporție de:

- a) împrumuturile interne;
- b) veniturile din capital;
- c) vărsămintele de la întreprinderile de stat;
- d) împrumuturile externe;
- e) veniturile fiscale.

4. Care din următoarele modalități de constituire a resurselor financiare publice au ca efect imediat apariția sau accentuarea inflației?

- a) prelevările fiscale;
- b) veniturile din chirii;
- c) veniturile din privatizare;
- d) vărsămintele de la agenții economici;
- e) finanțarea prin emisiune monetară fără acoperire.

5. Resursele financiare publice nu includ:

- a) emisiunea monetară fără acoperire în mărfuri și servicii;

- b) împrumuturile de trezorerie;
- c) veniturile fiscale;
- d) veniturile bugetare nefiscale;
- e) salariile personalului angajat în administrația publică.

6. Pe baza următoarelor date:

- impozit pe profit.....	327 880 mld um
- accize.....	198 640 mld um
- impozit pe venitul global.....	578 380 mld um
- TVA.....	452 890 mld um
- venituri din capital.....	68 830 mld um
- taxe vamale.....	168 490 mld um
- venituri nefiscale.....	93 470 mld um
- alte impozite directe.....	86 990 mld um
- alte impozite indirecte.....	111 450 mld um
- PIB în perioada curentă.....	5 128 750 mld um
- venituri din capital în perioada anterioară.....	35 500 mld um
- venituri publice totale în perioada anterioară.....	1 428 840 mld um
- PIB în perioada anterioară.....	4 870 500 mld um
- impozite indirecte în perioada anterioară.....	775 340 mld um

să se calculeze:

- a) ponderea impozitelor directe în cadrul veniturilor fiscale;

b) modificarea absolută a ponderii veniturilor din capital în total venituri, în perioada curentă față de perioada anterioară;

c) elasticitatea impozitelor indirecte față de PIB.

(Se aplică formulele de la paragraful referitor la analiza veniturilor publice și cunoștințele despre resursele financiare publice.)

7. Pe baza următoarelor date:

- impozite directe.....665 370 mld um
- impozite indirecte.....820 500 mld um
- venituri din privatizare.....185 730 mld um
- venituri din chirii.....117 850 mld um
- vărsăminte de la întreprinderi..... 55 860 mld um
- PIB în perioada curentă.....4 974 880 mld um
- venituri fiscale în perioada anterioară...1 310 490 mld um
- PIB în perioada anterioară.....4 417 500 mld um

să se calculeze:

a) ponderea veniturilor din chirii în veniturile curente;

b) modificarea absolută a ratei presiunii fiscale în perioada curentă față de perioada anterioară;

c) elasticitatea veniturilor fiscale în raport cu PIB.

Capitolul 6

1. Care este indicatorul de comensurare a presiunii fiscale din economie?

a) ponderea veniturilor fiscale în PIB;

b) ponderea cheltuielilor publice în PIB;

c) ponderea veniturilor fiscale în totalul veniturilor publice ale bugetului general consolidat;

d) ponderea datoriei publice în PIB;

e) ponderea deficitului bugetar în PIB.

2. Curba Laffer este:

a) o modalitate de comensurare a ratei presiunii fiscale din economie;

b) o modalitate de cuantificare a evaziunii fiscale din economie;

- c) o reprezentare grafică a corelației dintre presiunea fiscală din economie și nivelul veniturilor fiscale ale statului;
- d) o modalitate de cuantificare a inflației din economie;
- e) o modalitate de cuantificare a nivelului optim al cheltuielilor publice ale bugetului de stat.

3. Nivelul optim al ratei presiunii fiscale în economie:

- a) se stabilește prin legea bugetară anuală;
- b) se stabilește prin legea finanțelor publice;
- c) este o valoare prestabilită pentru fiecare an bugetar de către Ministerul Finanțelor Publice;
- d) nu poate fi supus unor modificări ulterioare legii bugetare inițiale prin legile bugetare rectificative;
- e) reprezintă acea mărime a ratei, căreia îi corespunde valoarea maximă a veniturilor fiscale reprezentate pe Curba Laffer.

4. Care dintre următoarele enunțuri nu coincide cu efectele provocate de creșterea peste nivelul optim a ratei presiunii fiscale?

- a) scăderea efortului productiv;
- b) creșterea veniturilor populației;
- c) reducerea competitivității pe plan internațional;
- d) apariția/creșterea evaziunii și fraudei fiscale;
- e) riscul de inflație prin fiscalitate.

Capitolul 7

1. Deficitul bugetar poate apărea în:

- a) țări cu economie de piață dezvoltată;
- b) țări în curs de dezvoltare;
- c) țări cu economie de tranziție;
- d) toate categoriile de țări enumerate mai sus;
- e) niciuna dintre categoriile de țări enumerate.

2. Printre cauzele care conduc la apariția deficitului bugetar nu se numără:

- a) nivelul și fluctuațiile produsului intern brut;
- b) gradul de redistribuire a produsului intern brut (în condițiile în care cresc componentele privind ajutorul de șomaj și asistența socială);
- c) creșterea cheltuielilor publice pentru înarmare;
- d) creșterea veniturilor fiscale la nivelul bugetului;
- e) fenomenele conjuncturale internaționale.

3. Gradul de îndatorare a statului se calculează ca raport procentual între:

- a) veniturile și cheltuielile publice ale statului comensurate pe o perioadă de un an bugetar;
- b) veniturile fiscale ale bugetului general consolidat și PIB;
- c) veniturile totale ale bugetului general consolidat și PIB;
- d) datoria publică totală și PIB.

4. Repudierea acțiunilor unui credit public reprezintă:

- a) preschimbarea înscrisurilor unui împrumut public mai vechi cu înscrisuri ale unui nou împrumut, cu o dobândă mai redusă;
- b) o modalitate uzuală de plasare a creditului public pe piața de capital;
- c) preschimbarea înscrisurilor corespunzătoare împrumuturilor exigibile imediat cu înscrisuri ale unor împrumuturi pe termene mijlocii, lungi sau fără termen de rambursare;
- d) refuzul de restituire a unui credit public, chiar dacă statul în cauză nu a intrat în incapacitate de plată;
- e) niciuna dintre afirmațiile de mai sus nu este adevărată.

5. Consolidarea creditului public reprezintă:

- a) o modalitate rapidă de procurare a creditului public;
- b) o modalitate de repudiere a creditului public, chiar dacă statul în cauză nu a intrat în incapacitate de plată;
- c) preschimbarea înscrisurilor corespunzătoare împrumuturilor exigibile imediat cu înscrisuri ale unor împrumuturi pe termene mijlocii, lungi sau fără termen de rambursare;

d) o modalitate de repudiere a unui credit public, atunci când statul intră în incapacitate de plată;

e) preschimbarea înscrisurilor unui împrumut public mai vechi, cu înscrisuri ale unui nou împrumut cu o dobândă mai redusă.

Capitolul 8

1. Care sunt funcțiile Trezoreriei finanțelor publice ?

2. Organizarea și funcționarea la nivel central, în cadrul Ministerului Finanțelor Publice, presupun:

- a) existența Direcției Generale de Administrare a Impozitelor Directe;
- b) existența Direcției Generale de Administrare a Impozitelor Indirecte;
- c) existența Direcției Generale a Trezoreriei Statului;
- d) nu este necesară niciuna dintre aceste direcții;
- e) toate aceste direcții au atribuții clare legate de activitatea de Trezorerie.

3. Care sunt funcțiile Trezoreriei publice?

4. Precizați dacă, pentru decontarea operațiunilor prin contul curent general al Trezoreriei, Banca Națională percepe comisioane și dacă plătește dobânzi la disponibilitățile din acest cont.

Capitolul 9

1. Care dintre următoarele enunțuri reprezintă cerințe de evaluare a calității și performanțelor sistemelor fiscale?

- A) distribuția echitabilă a sarcinii fiscale;
- B) alegerea impozitelor trebuie astfel realizată încât să perturbe cât mai puțin posibil mecanismul de luare a deciziilor economice;
- C) asigurarea stabilității sistemului fiscal în ceea ce privește structura și nivelul impozitelor;
- D) păstrarea secretului fiscal în interiorul aparatului fiscal, în vederea luării deciziilor potrivite de politică fiscală;

- E) utilizarea instrumentelor fiscale în scopuri economice să nu producă inechități ale sistemului fiscal;
- F) costurile de administrare a impozitelor să fie la un nivel care să nu afecteze realizarea obiectivelor de politică fiscală;
- G) structura impozitelor să permită utilizarea politicii fiscale pentru obiectivele stabilizării și creșterii economice ;
- H) asigurarea transparenței fiscale, pentru a permite adoptarea deciziilor de politică fiscală adecvate și a facilita dezbaterea pe acest subiect etc.

Variante de răspuns:

- a) A,B,C,D,E,F,H;
- b) B,C,D,E,F,G,H;
- c) A,C,D,E,F,G,H;
- d) A,B,C,E,F,G,H;
- e) A,B,C,D,E,F,G.

2. Care dintre următoarele enunțuri nu coincide cu tipurile de sisteme fiscale delimitate după cel de-al doilea război mondial?

- a) sisteme fiscale ale economiilor subdezvoltate;
- b) sisteme fiscale ale țărilor dezvoltate;
- c) sisteme fiscale ale țărilor comuniste;
- d) sisteme fiscale ale economiilor superdezvoltate;
- e) sisteme fiscale ale economiilor în tranziție.

3. Care dintre următoarele enunțuri reprezintă participanți ai sistemului fiscal ?

- a) participanții care au competențe de administrare fiscală și de reglementare a litigiilor;
- b) contribuabilii;
- c) participanții cu putere de decizie politică privind impozitele;
- d) niciunul dintre răspunsurile de la a-c;
- e) toate răspunsurile de la a-c.

4. Care dintre următoarele enunțuri nu reprezintă etape în dezvoltarea sistemelor fiscale?

- a) etapa veche sau a Evului Mediu;

- b) etapa liberală;
- c) etapa antică;
- d) etapa comunistă;
- e) etapa modernă.

Capitolul 10

1. Care dintre următoarele enunțuri nu reprezintă impozite directe?

- a) impozite reale;
- b) impozite personale;
- c) taxa pe valoarea adăugată;
- d) impozitul pe venit;
- e) impozitul pe profit.

2. Care dintre următoarele enunțuri nu reprezintă impozite indirecte?

- a) monopoluri fiscale;
- b) accize;
- c) taxa pe valoarea adăugată;
- d) impozitul pe venit;
- e) taxe de timbru și înregistrare.

3. Care dintre următoarele enunțuri reprezintă cea mai răspândită formă de așezare a impozitelor indirecte?

- a) taxele de consumație;
- b) taxele vamale;
- c) impozitul pe venit;
- d) impozitul pe profit;
- e) impozitul pe salarii.

4. Care dintre următoarele impozite răspund cel mai bine principiului de echitate fiscală?

- a) impozitele reale;
- b) taxele de consumație;
- c) impozitele personale;
- d) accizele;
- e) taxele vamale.

Capitolul 11

1. Care dintre următoarele enunțuri reprezintă tipuri ale repercusiunii din punctul de vedere al formei de manifestare ?

- a) repercusiunea simplă;
- b) repercusiunea progresivă;
- c) repercusiunea compusă sau mixtă;
- d) toate enunțurile de mai sus;
- e) niciunul dintre enunțurile de mai sus.

2. Căruia dintre tipurile de repercusiune îi corespunde enunțul: realizează transmiterea obligației fiscale o singură dată, de la contribuabilul legal spre cel real, fiind de sens pozitiv ?

- a) repercusiunii progresive;
- b) repercusiunii simple;
- c) repercusiunii compuse sau mixte;
- d) tuturor enunțurilor de mai sus;
- e) niciuna dintre enunțurile de mai sus.

3. Căruia dintre tipurile de repercusiune îi corespunde enunțul: realizează transmiterea în trepte a obligației fiscale de la contribuabilul de drept către cel final, între ei existând o seamă de contribuabili intermediari?

- a) repercusiunii compuse sau mixte;
- b) repercusiunii simple;
- c) repercusiunii progresive;
- d) tuturor enunțurilor de mai sus;
- e) niciuna dintre enunțurile de mai sus.

4. Conform criteriului juridic, repercusiunea impozitelor poate fi:

- a) repercusiunea oficială (sau formală) și repercusiunea neoficială;
- b) repercusiunea în sens pozitiv și repercusiunea în sens negativ;
- c) repercusiunea simplă, progresivă și compusă (sau mixtă);

- d) toate enunțurile de mai sus se includ în criteriul juridic;
- e) niciunul dintre enunțurile de mai sus nu corespunde criteriului juridic.

Capitolul 12

1. Determinarea quantumului impozitelor presupune activități cum sunt:

- a) calculul prelevării fiscale;
- b) alegerea cotei impozitului;
- c) aplicarea unor procedee de modificare a quantumului monetar al impozitelor;
- d) toate enunțurile de mai sus;
- e) niciunul dintre enunțurile de mai sus.

2. În cazul impozitelor directe, materia impozabilă constă în:

- a) veniturile din muncă;
- b) veniturile agenților economici;
- c) veniturile din capital;
- d) toate enunțurile de mai sus;
- e) niciunul dintre enunțurile de mai sus.

3. Care dintre enunțurile de mai sus nu reprezintă forme ale modificării quantumului monetar al impozitelor?

- a) dublarea;
- b) majorarea;
- c) reducerea;
- d) deducerea;
- e) abaterea.

4. Care dintre următoarele enunțuri nu se numără printre funcțiile controlului fiscal?

- a) funcția de informare;
- b) funcția de evaluare;
- c) funcția de recuperare;

- d) funcția redistributivă;
- e) funcția educativă.

Capitolul 13

1. Care dintre următoarele enunțuri reprezintă obiectivele urmărite de stat prin intermediul politicii fiscale?

- a) favorizarea progresului economic;
- b) reglarea conjuncturală prin impozite și investiții;
- c) realizarea justiției fiscale prin stabilirea sarcinii fiscale în funcție de capacitatea contributivă;
- d) toate răspunsurile de mai sus;
- e) niciunul dintre răspunsurile de mai sus.

2. Dintre coordonatele politicii fiscale, fac parte:

- A) nivelul resurselor financiare publice;
- B) proveniența resurselor financiare publice;
- C) numărul/multitudinea prelevărilor fiscale;
- D) metodele și tehnicile de prelevare fiscală;
- E) stabilirea volumului cheltuielilor publice;
- F) nivelul ratei presiunii fiscale;
- G) acordarea/neacordarea de facilități fiscale.
- H) stabilirea structurii cheltuielilor publice.

Variante de răspuns:

- a) A,B,C,D,E,F;
- b) B,C,D,E,F,G;
- c) A,B,C,E,F,H;
- d) A,B,C,D,F,G;
- e) A,B,C,D,E,H.

3. Cu care dintre componentele politicii economice manifestă politica fiscală cea mai strânsă legătură?

- a) politica socială;
- b) politica monetară;

- c) politica demografică;
- d) politica agrară;
- e) politica industrială.

4. Care dintre următoarele enunțuri sunt considerate a fi erorile majore în intenția de redresare economică, din perioada de tranziție?

- A) adoptarea unor măsuri de restructurare a economiei;
- B) măsuri ferme de combatere a evaziunii fiscale;
- C) încercarea de depășire a dezechilibrelor prin stimularea artificială a cererii;
- D) ocuparea mai bună a forței de muncă, pe termen scurt și mediu, cu prețul unei inflații ridicate;
- E) încercarea de eliminare a așa-numitelor „găuri negre” ale economiei;
- F) adoptarea unor măsuri de eliminare a corupției.

Variante de răspuns:

- a) A,B;
- b) C,D;
- c) B,C;
- d) D,E;
- e) D,F.